Reg. com. 453/936. 3135

Memento

CALENDAR

SAMBATA 19 AUGUST 1944

Ortodox: Andrei Stratilat.
Catolic: Ludvic Ep.
Protestanți: Sebold.
Răsăritul soarelui: 5.22. Apusul soarelui 19.15.

FAZELE LUNII
16, Răsărit 4 h. 37 m. Apus 19 h. 22 m. Lună nouă.

CALENDAR ISTORIC
Moare marele pictor Theodor Aman (1819).

RADIO

SAMBATA 19 AUGUST 1944

RADIO ROMANIA ȘI RADIO BUCUREȘTI
7.30: Deschiderea emisiunii; Ora oficială; Radio-jurnal; Concertul dimineții.
8.30: Jurnal recapitulativ; Muzică variată.
10: Fanfara Comandamentului german, condusă de d. lt. Kayser: Concert de promenadă.
10.30: Închiderea emisiunii.
RADIO ROMANIA ȘI RADIO BUCUREȘTI
13: Deschiderea emisiunii; Ora oficială.
13.03: ORA OSTAȘULUI.
13.30: Știrile serviciului german.
14: Ora oficială; Radio-jurnal.
14.20: Orchestra de café concert Radio, dirij. de d. M. Constantinescu.
15.15: POȘTA MILITARA RADIO.
15.35: Muzică variată.
15.45: Jurnal în limba rusă.
16: Închiderea emisiunii.
RADIO ROMANIA ȘI RADIO BUCUREȘTI
20.50: Știrile serviciului german.
21: Deschiderea emisiunii; Ora oficială; Concertul orchestrei simfonice Radio, dirij. de d. Theodor Rogalski, solistă d-na Valentina Crețolu-Tassian.
22: Ora oficială; Radio-jurnal.
22.15: Recital.
22.40: Conferința d-lui Ștefan Petrescu: „Muncă și tăcere"; Muzică.
23: Concert de dansuri.
24: Rezumatul programului pe a doua zi; Trio de Haydn, executat de d-na Margareta Capeleanu-vioară, d. Alex. Rădulescu-viola și d-na Mariana Iarosevici-violoncel.
24.25: D. George Ștefanovici, dela Opera Română-voce.
1: Radio-jurnal: Muzică variată.
2: Închiderea emisiunii.

Teatre

COLORADO: (matineu și seara): O raită prin rai.
COMEDIA: Steaua fără nume.
GIOCONDA: Adăpostul Giocondei.
ALHAMBRA: (matineu și seara): In spațiul Alhambra... liniște deplină!
MUNCĂ ȘI LUMINĂ: (Uranus nr. 6): Sânge albastru.
MILANO (grădină) Călărași 133: Invazia glumelor.

Cinematografe

ARO: Quartetul Vienei.
CAPITOL: Doamna și mortul și jurnal.
FANTASIO: Fiii marchizului.
SCALA: Te voi iubi mereu și jurnal de război.
TRIANON: Clubul femeilor.
REGAL: Vânătorul de păsări și jurnal.
SAVOY-Cărăbuș: Te voi iubi mereu.
BULEVARD PALAS: Promisiuni și jurnal.
FEMINA: Romanța unui surâs.
SELECT: Noapte de Decembrie și jurnal
CORSO: Cântați cu mine și jurnal U.F.A.—O.N.C. nr. 125.
ROMA: Sarasate, jurnal și trupă de reviste.
CASANDRA: Un vals cu tine și jurnal.
ELISEE: La răscruce de drumuri și jurnal.
OMNIA: Astă seară nimic nou și revistă.
AIDA (sală și grădină): Cavalerul fără nume, jurnal de război nr. 125 și revistă.
ALCAZAR: Dreptul la viață, jurnal de război 125.
AMERICAN: Don Cezare de Bazan, jurnal și trupă de reviste.
BARCELONA: Tragica răsbunare, jurnal și revistă
CARMEN: Pat și Patachon stafia din castel și jurnal de război.
COLORADO: Once fată se mărită odată și jurnal.
DACIA: Mater Dolorosa și jurnal de război nr. 124.
DIANA: Scampolo, jurnal și trupă de reviste.
ELDORADO: Napole sub sărutul focului, trupă de reviste și jurnal.
FLORIDA: Dora Nelson, jurnal de război și revistă.
GLORIA: Tentație și jurnal.
IZBANDA: Manon și jurnal U.F.A.-O.N.C. nr. 125.
ILEANA: Pantera neagră, jurnal de război și trupă de reviste.
MARCONI: Faruri în ceață și jurnal O.N.C.
MILANO: Din lacrimi s'a născut iubirea, jurnal și trupă de reviste.
MODEL: Haina face pe om și jurnal.
MIORIȚA: Prima dragoste, prima durere și jurnal.
NONI: (Sâmbătă și Duminică): Somnambula și jurnal.
ODEON: Circul „Renz" și jurnal de război 124.
PACHE: Patima și revistă.
PARIS: Femeile nu sunt îngeri, jurnal și revistă.
REX: In umbra teroarei și jurnal.
ROMA: Mozart, jurnal și trupă de revistă.
TOMIS: Domnișoara Swing și jurnal sonor.
UNIC: Căluș roșii și jurnal.
UNIREA: Masca lui Cezar Borgia și revistă.
VERGU: Bestia umană, jurnal de război și revistă.
VENUS: Spioana din San Gottard, revistă și jurnal.
VOLGA: Omul venit de pe mare și jurnal nr. 124.

Farmaciile de serviciu

GARDA DE NOAPTE

GRUPA IX-a
și în nopțile de 9, 19, și 29 ale fiecărei luni
Dr. Wonnesch Maximilian, str. C. A. Rosetti, 14, I, 2.07.65; Dr. Cionga Emil, calea Văcărești, 39, I, 3.45.76; Ciocoiu George, str. Stirbey Vodă. 55, II, 5.15.25; Manoliu Mihail, calea Griviței, 217, II, 3.19.96; Cârbulescu Olga, piața Buzești, 2, II 5.32.97; Mătăsaru Iacob, calea Victoriei, 112, III, 5.33.38; Teodorescu Ecaterina, bd. Mareșal Antonescu, 21, III, 2.98.70; Hotăranu Gheorghe, str. Vasile Lascăr, 76, III, 1.01.40; Bădilă Nicolae, șos. Mihai Bravul, 10, IV, 2.89.56; Teodosiu Eugenia (Colentina), str. Regina Maria, 13, IV, 2.24.30; Barozzi Vasile, calea Călărași, 284, IV, 5.05.95; Vespremeanu Ion S-sori, calea Șerban Vodă, 49, V, 6.33.96; Constantinescu Aurora. șos. Giurgiului, 105, V, 4.17.09; Somlea Mihai, bd. Regina Maria, 51, V, 3.13.15; Dr. Ullman Ludovic, str. Carol Davila, 7, VI, 3.00.30.

Dela inspectoratul școlar din Iași

Iași, 12 August

D. insp. general M. Arghiri, delegatul inspectoratului școlar regional, dat următorul comunicat:

Se pune în vedere elevilor și elevelor dela școlile secundare, de orice categorie, din orașul Iași, aflați în prezent pe raza orașului și jud. Iași, să se prezinte în termen de trei zile, dela publicarea prezentului comunicat, la permanența inspectoratului școlar regional Iași, în str. Lascar Catargi 25, între orele 8-12 dim., spre a fi repartizați la munca de folos obștesc, în cadrul intereselor imediate ale învățământului.

Se atrage atenția că cei cari nu se vor prezenta nu se vor putea înscrie la școlile secundare pentru anul școlar 1944—45, unde urmează a prezenta adeverința că au prestat munca de folos obștesc, conform acestui comunicat.

*

Se pune în vedere membrilor corpului didactic dela școlile secundare și primare din orașul și județul Iași, neevacuați, a se prezenta în termen de trei zile, dela publicarea prezentului comunicat, la permanența inspectoratului școlar regional Iași, între orele 8—15, spre a primi ordine.

Se atrage atenția membrilor corpului didactic secundar și primar aflați în raza orașului și jud. Iași că, în caz de neprezentare, nu li se vor plăti salariul.

AL. N.

NOU! NOU!
MOȘ NAE dăruește copiilor și tineretului un frumos și minunat roman
Fetița Schimbată
care a apărut în EDITURA „UNIVERSUL"
Romanul este plin de peripeții și în întâmplări emoționante, care se citesc cu un viu interes
COPII ȘI TINERET, cereți dela orice librărie acest frumos roman scris de MOȘ NAE — anume pentru voi. El este ilustrat cu numeroase desene de pictorul PASCAL
Depozitul general: Librăria „UNIVERSUL"
Prețul lei 240
De vânzare la toate librăriile
— Se trimete și ramburs la cerere —

Cu lacrimile nesecate, îndurerata și neconsolata Carolina Zissu, anunță împlinirea a 6 luni dela săvârșirea din viață a scumpului și neuitatului ei soț

Samuel Pincu Zissu
fost proprietar de hoteluri

Pentru odihna sufletului său ales, se va oficia un requiem în ziua de Duminică 20 August a. c. ora 4½ p. m. la cimitirul Filantropia, la care sunt rugați a lua parte rudele, comitetul și enoriașii Templului „Cultura Poradim". membrii Soc. „Emile Zola" precum și toți acei ce l-au cunoscut și iubit. 9

Apărarea împotriva bombardamentelor cu fosfor

Apărarea în cazul unui atac cu fosfor, poate să ne-o dea orice obstacol ce punem în calea fosforului: adăposturi de pământ acoperite, clădiri, barăci, automobile chiar. Dar în afară de acestea, simpla acoperire cu o pătură, o foaie de cort, o haină, ne ferește de efectul stropirilor de fosfor. Bineînțeles însă, că acestea trebuesc imediat înlăturate, pentru ca fosforul să nu pătrundă prin ele. Indată apoi, trebuesc stinse.

Primele ajutoare pe care fiecare individ trebue să știe să le dea: dacă ne-a atins fosforul trebue să luăm în cea mai mare grabă următoarele măsuri:

1. Să ne îndepărtăm imediat depe noi hainele, rufele sau încălțămintea atinsă.

2. Să stingem flacăra fosforului depe piele, prin intrarea în apă (lac, gârlă, butoi cu apă) sau chiar acoperind partea ce arde cu nisip sau alt mijloc la îndemână. După ce am stins flacăra, va trebui să îndepărtăm fosforul, dar de preferință tot sub apă (căci altfel se reaprinde) cu ajutorul unui bețișor sau al unui cuțit cu partea netăioasă, prin răzuire ușoară. Este mai bine, când arsura nu e prea întinsă, să punem comprese ude, mereu schimbate, decât să se stropească arsura, pentru ca isbitura apei să nu ducă mai departe fosforul pe piele, pricinuind și alte arsuri. Pentru acelaș motiv, sunt de preferat băile în locul dușurilor. Când fosforul a sărit în ochi, trebuesc spălați mereu ochii (cu ajutorul unui irigator) cu apă simplă sau soluție de bicarbonat de sodiu 5%, adică trei linguri de bicarbonat la 1 litru de apă.

Dacă însă, nu avem la îndemână apă, putem stinge fosforul depe piele cu uleiu (uleiu vegetal, uleiu mineral de automobile etc.) sau chiar cu o alifie (cremă simplă) în strat gros.

După stingere, fosforul rămas va trebui îndepărtat cu tampoane înmuiate în substanța cu care am stins flacăra: uleiu, untdelemnul, crema etc. Trebue să avem grijă de aceste tampoane, căci asvârlite oriunde, pricinuesc incendii. Ele trebuesc să fie îngropate în pământ.

INSEMNĂRI ARDELENE

LUMINĂ ÎNTR'O CONTROVERSĂ ISTORICĂ

Unul dintre cei mai informați istorici ai generației tinere din Ardeal, d. David Prodan, și-a luat migăloasa sarcină să facă lumină în cea mai capitală teorie susținută împotriva noastră. E vorba de penetrarea Românilor, din Principate în Transilvania, proces care ar explica existența și mai ales, numărul populației românești în această provincie. In deosebi în ultima vreme, un asemenea proces imaginar a fost pus la baza tuturor campaniilor publicistice și pe scheletul lui s'au improvizat toate drepturile, dela cel etnic, până la cel istoric.

Teoriei atât de frecvente îi răspunde d. Prodan, printr'un studiu critic de 174 pagini. Spiritul de discernământ, aprofundarea serioasă a tuturor surselor de documentare și analiza cuprinzătoare a stărilor economice și sociale de dincolo și dincoace de Carpați, dau volumului importanța unei lucrări de temeiu, prin contribuția adusă adevărului istoric. Ea a apărut în biblioteca Institutului de istorie națională al Universității din Cluj-Sibiu, cu o prefață a d-lui prof. Ion Lupaș și poartă titlul **„Teoria imigrației Românilor din Principatele Române în Transilvania în veacul al 18-lea"**.

După un capitol introductiv, în care autorul expune teoria cu partea ei nouă, scrisă de Iuliu Szekfü, autorul trece la temeiurile statistice ale ipotezei. Citind toate izvoarele, d. Prodan constată că teoria s'a construit mai mult pe mutații de cifre, decât pe migrațiuni de oameni. Mobilizarea cifrelor n'a reușit însă să demonstreze decât contrariul intenției și anume, că raportul procentual al popoarelor din Ungaria, la 1720, era și mai defavorabil Ungurilor decât la 1890 și că Românii se găsesc în acest răstimp mai curând în emigrare, decât în imigrare. Ba ceva mai mult: omul de știință dovedește că nici adepții teoriei nu sunt de acord asupra proprilor temeiuri statistice.

Al doilea capitol este consacrat temeiurilor documentare. El se închee cu concluzia, că mișcările de populație românească se produc în covârșitoarea lor majoritate pe plan intern, dela un ținut la altul, dela un loc la altul, înlăuntrul granițelor țării și numai într'o măsură incomparabil mai mică, dela o țară la alta.

Dar capitolul cel mai concludent și prin care d. Prodan ajunge la substanța științifică a studiului critic, îl constitue cauzele și efectele imigrației, partea în care d-sa analizează stările din Transilvania și țările române.

Inclinarea schimbăcioasă a balanței sarcinilor țărănești, într'o parte sau în alta — subliniază autorul — n'a putut împiedeca un proces natural, revărsarea spre câmpiile fertile, dar încă slab locuite, pe măsura sporirii populației și a siguranței vieții. Și în acest proces, Transilvania, prin firea lucrurilor, era indicată să fie mai mult teren de emigrație, decât de imigrație. Admitem ca sesurile deschise ale țărilor române, în trecut au fost mai expuse, admitem fără discuție, că Transilvania, prin conformația sa fizică, a prezentat o mai mare siguranță a vieții, și să admitem împreună cu teoria că și prin instituțiile sale. Dar sporul mai mare de populație, pe care îl implică mai marea siguranță a vieții, aduce cu sine o disproportie față de ținuturile învecinate.

E tocmai ceeace lasă să se înțeleagă și cifrele invocate de teorie. Pentru sensul în care înclină balanța deplasărilor de populație se dovadă mai convingătoare s'ar putea invoca, decât rezultatele demografice însele? Ne-ar putea explica în acest caz teoria, cum se face că populația Transilvaniei, care se alimenta din imigrații masive și continui, a crescut dela 1 milion, la cât este evaluată de d. Jancso Benedek în 1765, la 3.217.983, în 1930, adică laceva mai bine de trei ori, în timp ce populația Țării Românești, care alimenta massiv și necontenit Transilvania, Banatul, Serbia și Bulgaria și care, expusă la asemenea depopulări, a crescut dela 175 mii de suflete, la 5.542.183, adică la ceva mai bine de 31 de ori? Procesul n'a putut fi răsturnat nici de abuzurile regimului fanariot, despre care teoria admite că a fost devastator de populație, uitându-se însă că în veacurile 16 și 17, jumătate din Ungaria, era sub Turci, sub un regim care implica aceleași consecințe.

In lucrarea sa, d. Prodan n'a putut să ajungă decât la o singură descoperire, că bilanțul migrațiunilor românești peste Carpați, din ultimele două veacuri, se soldează pentru Transilvania, mai curând cu deficit, decât cu profit. Pe baza materialului cunoscut, ar fi mult mai ușor de susținut o teorie înversă, care s'ar apropia de adevărul istoric.

M. V.

Vizita canonică a P.S.S. dr. Vasile Aftenie

Episcopul auxiliar al Blajului la Mănărade și Pănade (Tr. Mică)

Blaj, 14 Aug.

Credincioșii comunei Mănărade (Tr. Mică), în frunte cu preotul lor, păr. Victor Socol, au primit în mijlocul lor în ziua Schimbării la față a Domnului, pe P. S. S. dr. Vasile Aftenie, Episcopul auxiliar al Blajului.

P. S. Sa a fost însoțit de părinții canonici Ioan Moldovan și George Dănilă, păr. Iuliu Busoiu, protopopul Blajului, profesorii de teologie, dr. Septimiu Todoran și Ioan Florea, pr. Aurel Rusu, secretar mitropolitan, păr, Nicolae Florea, notar consistorial și clericii Ciplea și Stoica.

Oaspeții au fost întâmpinați la marginea comunei de notarul și primarul comunei, iar în centrul satului, la poarta de triumf, de d. Ioan Mărgineanu, director școlar în fruntea tineretului și de păr. George Auner, preotul luteran, în fruntea unui restrâns număr de credincioși de ai săi sași, toți rostind cuvinte de bun sosit. Tuturor le-a răspuns P. S. S., subliniind armonia ce domnește între conducătorii acestei comune. In apropierea bisericii, d-na Amalia Fodor, în numele Reuniunii femeilor, a adus arhiereului salutul său omagial, oferindu-i un frumos buchet de flori, iar în ușa bisericii preotul local Victor Socol, și-a exprimat mulțumirea pentru cinstea ce li s'a oferit astăzi de a primi în mijlocul lor pe trimisul P. S. S. Episcopului dela Blaj.

A urmat serviciul religios, oficiat de P. S. Sa, în fruntea unui sobor de preoți, în prezența tuturor credincioșilor comunei, și a unui mare număr de intelectuali.

Textul evangheliei a fost tâlcuit de P. S. Sa prin cuvinte de liniștitoare mângâiere, care au pătruns adânc în inimile credincioșilor, atât de greu încercate în zilele sbuciumate de azi.

După sf. liturghie, s'a oficiat un parastas, pentru odihna sufletelor eroilor din acea comună, morți în actualul război

LA PĂNADE

In Duminica următoare P. S. Sa a descins în comuna Pănade, însoțit de părinții canonici Ioan Moldovan și Iuliu Maior, păr. protopop Iuliu Busoiu, prof. Ioan Florea, pr. Nicolae Florea, pr. Aurel Rusu, secretar mitropolitan și clericii Ciplea și Stoica. La intrarea în comună, credincioșii și tineretul, în frunte cu d. prim pretor al plășii Blaj, Victor Micu și autoritățile locale au întâmpinat pe oaspeți cu flori. Cu-vântul de bun sosit l-a rostit d. prim-pretor Victor Micu.

In ușa bisericii, P. S. Episcop a fost întâmpinat de preotul local, păr. Ioniță Bradu care i-a adresat câteva cuvinte de bun venit. A răspuns P. S. Sa, după care, intrând în biserică, în frunte unui sobor de preoți, a oficiat sf. liturghie-parastas, pentru eroii căzuți pe câmpul de onoare în actualul război.

P. S. S. a rostit o înălțătoare cuvântare despre încrederea în Dumnezeu, întărind mult sufletele credincioșilor în aceste zile grele.

Atât în comuna Pănade, cât și în Mănărade, credincioșii s'au împărtășit cu sf. Taine în număr mare.

La ora 17, P. S. Sa, împreună cu suita s'a înapoiat la Blaj, lăsând multă mângâiere în sufletele credincioșilor.

De ne vom face și noi datoria față de ostașii noștri, dându-le albiturile trebuitoare, cu atât mai mare va fi recunoștința generațiilor de mâine pentru jertfele ceasului de față, sprijinită pe întreaga conștiință națională.

PROBLEMELE CULTULUI

RENAȘTEREA ARTEI NOASTRE RELIGIOASE

In măsura în care viața noastră religioasă ia un avânt tot mai mare, se impunea și grija ca înfățuirile materiale ale cultului să tindă spre forme de artă cât mai potrivite ideii supreme pe care o reprezintă biserica ortodoxă ca instituție de mântuire.

In cuprinsul anului trecut ființau pe întinsul sf. Arhiepiscopii a Bucureștilor 1836 de biserici parohiale, 118 filiale, 115 capele și 17 biserici particulare și paraclise.

Din totalul acestora numai 316 sunt consacrate ca monumente istorice pe temeiul ctitoriei lor voevodale sau a frumuseții și valorii artistice a picturii sau construcției arhitectonice. Dintre ele cutremurul din 1940, a pus în stare de nefuncționare și de reparații radicale, un număr de 65 biserici.

Greutățile impuse de război n'au paralizat cu nimic zelul și avântul pentru ridicarea de altare Dumnezeirei.

Dimpotrivă!

In cursul anului trecut s'a terminat construcția a 7 biserici, altele 72 urmându-și mersul construcției; 12 se aflau în curs de restaurare ,iar 136 în reparație.

Tot în anul trecut, s'au reparat 137 biserici din dania credincioșilor, la care s'a adăogat și ajutoarele date de diferite instituții.

Au mai rămas în stare de a fi reparate peste două sute de biserici, la care s'a adăogat și se adaogă cele lovite sau avariate de bombardamentele aeriene inamice.

Am amintit situația bisericilor arhiepiscopiei Bucureștilor, ca să subliniez cum această mișcare și grije pentru biserică, este susținută cu multă înțelegere și pasiune de forurile menite să asigure și în domeniul artei noastre bisericești o adevărată renaștere.

Grija pe care însăși „Academia Română" a început s'o poarte vieții noastre religioase, publicând în condițiuni excepționale de artă valoroasa lucrare a d-lui profesor arhitect Petre Antonescu *„Altare nouă"*, cu planuri și planse pentru toate categoriile de biserici, este cea mai elocventă dovadă a sentimentului unanim pentru promovarea vieții religioase în toate domeniile și sub toate aspectele ei.

Niciodată „Comisiunea Monumentelor Istorice", care reprezintă în conducerea ei organele ei specialiști și competențe de prestigiu consacrat și peste hotare, n'a lucrat mai intens, cu mai multă pasiune și temeinică înțelegere ca în anii actualului război, suplinind deseori lipsa fondurilor prin prisosul de suflet și de entuziasm creator.

Se poate afirma că pentru prima oară s'a realizat o desăvârșită conlucrare între factorii și instituțiile primordiale, care lucrau separat și uneori protivnic unei armonioase realzări de ansamblu.

Exemplul l-a dat Sfânta Patriarhie care a determinat ministerul de culte să creieze o comisiune de specialiști pentru pictura bisericească, spre a se pune capăt sistemului de influențe politicianiste în acordarea lucrărilor bisericilor noui, unor pictori cu mari influențe sociale, dar cu totul lipsiți de talent sau înțelegere pentru tradiția și arta noastră ortodoxă. Așa s'a format Comisiunea de sub președinția profesorului I. D. Ștefănescu, fiind singurul ortodox căruia Sf Părinte dela Roma i-a încredințat catedra de istoria picturii bizantine a Universității catolice din Paris, catedră deținută de ilustre personalități.

Datorită aceluiaș spirit de colaborare între primăria municipiului București și comisiunea monumentelor istorice și Sfânta Patriarhie, două monumente de mare valoare artistică — biserica „Fundenii Doamnei" și biserica „Scaune" din Capitală au fost restaurate în condițiuni superioare, iar mănăstirea „Plumbuita", ca și „Căldărușanii" — cele două strălucite ctitorii ale lui Matei Basarab vor fi ca și renăscute în splendoarea lor de altădată.

Cu prilejul solemnității redeschiderii bisericii „Scaune", — Marți, 15 August, — d. general de corp de armată Ion Rășcanu, primarul general al Capitalei, releva meritul de inițiator al „Așezământului Sfintei Fecioare Maria" în restaurarea acestei străvechi și splendide podoabe de artă religioasă.

Este adevărat că atunci când forurile conducătoare ale țării dovedesc cu prisosință constiința înaltei lor misiuni creatoare și constructive, poporul și credincioșii sunt fericiți ca să-i secondeze cu suflet și jertfă pe aceastâ cale a realizărilor de hotărâtoare însemnătate națională și spirituală.

Este doar un început, căruia îi vor urma altele, mai însemnate.

G. Lungulescu

Un memoriu pentru aplicarea și față de Italia a legii împrumutului și închirierii

Stockholm, 18 (Rador).— Corespondentul agenției „D. N. B." transmite:

După cum anunță Serviciul britanic de informațiuni din Washington, Administrația Economică Federală a prezentat președintelui Roosevelt un memoriu pentru aplicarea și față de Italia a legii împrumutului și închirierii.

In aceiași știre se spune că acum câteva săptămâni a fost ridicată la Roma chestiunea aplicării legii împrumutului și închirierii pentru „intervenția armatei italiene" în cursul unor negocieri cu funcționari britanici și nord-americani.

Ministerul de război din Washington socotește însă că aplicarea legii împrumutului și închirierii față de Italia este o chestiune „pur academică" deoarece măsurile de împrumut și închiriere nu mai pot fi puse în practică.

DE PRIN ALTE VREMI

PATRONII BRESLELOR BUCUREȘTENE

Negustorii și meseriașii bucureșteni ,odinioară, erau împărțiți în corporații cu denumirea de breaslă sau isnaf, având ca scop promovarea intereselor lor. Pentru a constinți și mai mult bunul lor mers își alegeau și câte un sfânt pe care-l lua drept proteguitor considerându-l patronul lor.

In fiecare an, când bisericile din Capitală își serbau praznicul cu sfântul ales de corporație, mergeau cu toții de asistau la slujba din ziua aceea. Mai departat de zilele noastre, negustorii și meseriași bucureșteni aveau următori patroni la bisericile din Capitală:

1) *Tabacii*, adică cei care argăseau pieile, aveau pe sf. Nicolae dela biserica din Broșteni; 2) *Brutarii*, pe sf. Petru și Pavel dela biserica Bradu-Staicu; 3) Cojocarii, pe sf. Ilie dela biserica sf. Gheorghe-Nou; 4) *Brașovenii*, pe sf. Dumitru dela biserica Vergului; 5) *Lumânărarii*, pe sf. Andrei dela biserica sf. Nicolae-Șelari; 6) *Bogasierii*, adică Lipscanii pe sf.-ta Treime dela biserica sf. Gheorghe Nou; 7) *Băcanii*, Duminica Tuturor Sfinților, dela biserica Bradu-Staicu; 8) *Pescarii*, pe sf. Nicolae dela biserica sf.-ta Vineri-Hereasca; 9) *Săpunarii*, pe sf. Prooroc Daniel dela biserica sf. Nicolae Broșteni; 10) *Argintarii*, pe sf. Ierarh Spiridon dela biserica Spirea Veche; 11) *Croitorii*, Adormirea Maicii Domnului dela biserica Flămânda; 12) *Cizerarii*, Nașterea Domnului dela biserica Silvestru; 13) *Căruțașii*, pe sf. Gheorghe dela biserica sf. Gheorghe-Nou; 14) *Fierarii* și *Rogojinarii*, pe sf.-ta Treime dela biserica Coltea; 15) *Birjarii*, pe sf. Gehorghe dela biserica sf. Ioan-Moși; 16) *Morarii*, pe sf. Haralambie dela biserica sf. Ioan-Moși; 17) *Chiristigii*, pe sf. Ilie dela biserica dela Pipera; 18) *Curelarii*, pe sf. Visarion dela biserica Sfintilor (Sibilele); 19) *Lăutarii*, pe sf.-ta Paraschiva dela biserica Caimata; 20) *Potcovarii*, pe sf. Gheorghe dela biserica cu Sibilele; 21) *Plăpămarii*, pe sf.-tii Vasile, Grigore si Ioan dela biserica Isvorul Nou dintre vii; 22) *Orzarii*, pe sf.-tii Gheorghe si Dumitru dela biserica Oborul Nou; 23) *Precupetii*, Isvorul Tămăduirii dela biserica Isvorul Nou dintre vii; 24) *Marchitanii*, pe sf. Nicolae dela biserica Selari; 25) *Dulgherii*, pe sf. Nicolae dela biserica Dusumea; 26) *Bărbierii*, pe sf.-ta Paraschiva dela biserica Dintr'o zi; 27) *Rotarii*, pe sf. Ilie dela biserica Oborul-Nou; 28) *Călărarii*, pe sf.-tii Atanasie si Chiri dela biserica Popa-Soare; 29) *Cismarii*, pe sf.-tul Haralambie dela biserica Oborul Vechi; 30) *Cavafii*, adică cismarii care lucrează încălțăminte ordinară, pe sf. Spiridon dela biserica Popa Nan; 31) *Dogarii*, Nașterea Domnului dela biserica Oborul Vechi; 32) *Grădinarii*, pe sf. Trifon, având credința că el gonește lăcustele omizile și șoarecii, dela biserica Manu Cavafu; 33) *Pantofarii*, pe sf. Spiridon dela biserica Ceauș Radu; 34) *Grânarii*, pe sf. Ilie dela biserica Delea Veche; 35) *Tutungii*, *Cafegii*, Isvorul Tămăduirei dela biserica Isvorul din verde.

Nomenclatura de față ne arată ce fel de negustori erau pe atunci în București. Ceva mai mult, faptul că fiecare breaslă își alegea câte un sfânt, care să-i protejeze, ne îndreptățește a crede în puterea credinței ce se găsea între negustorimea de atunci.

In coloanele acestei gazete am scris, nu de mult, despre câteva figuri de negustori de odinioară, găsind potrivit că faptele și viața lor ar putea constitui un „memento" pentru prezent și viitor. La alcătuirea acestor simple articole biografice de popularizare am folosit: Istoria comerțului de N. Iorga, Negustorii de odinioară de dr. Nicolae I. Angelescu, publicate de Camera de comerț din București, lucrările lui Z. Furnică despre comerțul românesc, Istoria Bucureștilor a lui Ionescu-Gion ,documente și periodice românești. Am indicat numai aceste câteva izvoare pentru a fi de folos celor ce vor scrie despre cei ce s'au frământat pentru progresul comerțului românesc.

GEORGE DINCĂ

Din realizările Consiliului de Patronaj din Lugoj

Lugoj, 14 August

Zilele acestea, Consiliul de patronaj județean, de sub președinția d-lui general C. D. Popescu-Corbu, prefectul județului, a deschis restaurantul-cafenea, fost „Bristol".

Serviciul religios a fost oficiat de preotul profesor Târziu.

După sfințirea localului, d. general C. D. Popescu, prefectul județului, a spus: Acest locaș românesc face parte din activitatea Consiliului de patronaj al cărui rost este un ajutor acordat refugiaților și nevoiașilor. Aci, să se simtă românește, să se vorbească numai românește și aci, să se închege solidaritatea românească.

D-sa a adus omagii Mareșalului-Conducător și d-nei Maria Mareșal Antonescu, președinta Consiliului de patronaj.

Intreaga asistență a vizitat încăperile și întreg inventarul.

PENTRU BINELE COMUN

(Urmare din pag. I-a)

Pe baza acestei înțelegeri intervenite în sânul meșteșugarilor elvețieni din micile întreprinderi își întemeiază muncitorimea din industria mare cererea — care a rămas în studiul organizației „Pacea Muncii" — de a se crea uniuni pe profesiuni, administrate de comisiuni compuse din lucrători și patroni în număr egal, comisiuni cari studiază și rezolvă toate problemele ce interesează și pe unii și pe alți și în deosebi cele cari decurg din: a) politica prețurilor și controlul pieții (tarife, lupta contra concurenței neleale, plasarea, repartiția cât mai echitabilă a muncii etc; b) condițiile de muncă; c) intervențiile pe lângă autoritățile publice în interesul membrilor profesiunii; d) înțelegerea între asociații pentru apărarea intereselor comune; e) instituții de cercetări tehnice; f) pregătirea profesională; g) operele sociale cari mai trebuiesc realizate.

Necesitatea examinării în comun a tuturor problemelor de mai sus este lămurită prin constatarea că toate condițiile de muncă sunt legate de chestiunele economice ce interesează ambele părți; că lucrătorul trebue să cunoască factorii cari influențează randamentul întreprinderii, concurența națională și internațională, iar patronul la rândul lui trebue să cunoască și condițiile de muncă ale concurenților și că, în genere, cunoașterea reciprocă a preocupărilor respective, departe de a dăuna întreprinderile, creează o mai strânsă și mai luminată colaborare între toți cei cari contribue la consolidarea acelui bine comun, care trebue să dea însă tuturor condiții mulțumitoare de viață, în proporția muncii, priceperii, sârguinții și aportului pe care fiecare îl aduce în bunul mers al instituției respective.

VIITOAREA AȘEZARE MONETARĂ A LUMII ȘI UNIUNILE MONETARE INTERNAȚIONALE

(Urmare din pag. I-a)

portanța monedelor metalice care aveau caracterul de monedă internațională, pe teritoriile țărilor Uniunii, s'a redus foarte simțitor dealungul timpului, pe măsură ce biletul de bancă lua, tot mai mult, locul monedei metalice în circulațiunea efectivă a tuturor țărilor ce alcătuiau Uniunea Latină. Evoluțiunea politicii monetare a țărilor Uniunei Latine în ultimele decenii dovedește cu prisosință acest lucru.

Constatăm, într'adevăr, că moneda de hârtie a fost, în ultimele decenii, până la războiul din 1914, un element preponderant și dela 1914 încoace, un element aproape exclusiv, în circulația monetară efectivă a tuturor țărilor din Uniunea Latină. Emisiunea biletelor de bancă și politica monetară legată de această emisiune rămânea, însă, cu totul în afara Statutului Uniunii Latine. Normele de organizare ale emisiunii de bilete în țările Uniunii, nivelul și cursurile schimbului, sensul și amplitudinea variațiunilor, în sfârșit, reformele făcute după dezordinele monetare care s'au produs în urma războiului 1914-1919, au fost profund diferite dela una la cea'altă din țările Uniunii. Deci, nu numai că nu a existat vreo comunitate între aceste țări în ce privește putința de utilizare reciprocă a principalului lor instrument legal de plată, moneda de hârtie, așa cum și-o înfățișează, cu drept cuvânt, marele public când se vorbește de uniune monetară, dar fiecare din monedele țărilor Uniunii Latine ei, fără nici o legătură între ele. Câtă deosebire, de pildă, între evoluțiunea lirei italiene sau a francului francez și aceea a francului elvețian dela 1914 la 1930, deși aceste țări făceau încă parte, în acest timp, din Uniunea Latină!

S'a încercat, se cuvine să mai amintim, spre finele veacului trecut, pe terenul înțelegerilor monetare internațional, ceva mai mult.

❖

Preocupările tehnice expuse mai sus, ca și grija țărilor producătoare de argint, Statele Unite și Mexicul în deosebi, de a păstra argintului o întrebuințare monetară, — întrebuințare care fusese restrânsă, tot mai mult, prin extinderea, în ultimele decenii ale veacului trecut, a etalonului aur — au dus, în această perioadă, la o idee mai îndrăzneață: instituirea unui bimetalism internațional care urma să provoace constituirea unei Uniuni Monetare întinse, între țările care ar fi adoptat acest sistem. Sub acțiunea foarte puternică a producătorilor de argint, problema a preocupat serios cercurile internaționale în acea perioadă; nu s'a ajuns, însă, la nici un rezultat pe planul colaborării internaționale expuse mai sus.

❖

Din cele expuse mai sus, ca și din cuprinsul primului nostru articol consacrat Uniunilor monetare (Universul din 12 August 1944), reiese lămurit, credem, că uniunile monetare care au funcționat până acum nu au fost încheiate dintr'o preocupare de colaborare internațională și unificare monetară pe teritorii mai întinse, ci au fost consecință firească a unor uniuni politice, concepute și realizate sub acțiunea unor factori străini de preocupările monetare.

De altfel, planurile privind măsurile monetare internaționale, care s'au întocmit în anii din urmă, nu prevăd nici ele crearea unei uniuni monetare internaționale

❖

In planul britanic, întocmit a-nul trecut, cunoscut sub numele de planul Keynes — de care am vorbit în primul nostru articol, publicat în Universul din 12 August a. c., — se prevedea crearea unei „Uniuni internaționale de clearing". Planul însuși era intitulat „Proposals for an International Clearing Union". Nu este vorba, însă, aci, de o uniune monetară, așa cum am definit-o mai sus, ci numai de o organizație de lichidare a creanțelor internaționale și de colaborare monetară internațională în cadrul sau alături de sistemele monetare naționale existente.

Ar fi vorba, aci, de o înțelegere asemănătoare cu acele „acorduri de clearing" — plăți prin compensație și dispoziții speciale pentru lichidarea soldurilor eventuale — care se încheie, în mod obișnuit, între diferitele țări, de câțiva ani încoace, de când trăim în regimul de control al comerțului exterior și reglementare a mijloacelor de plată în străinătate. Numai că, în planul britanic, înțelegerea ar fi nu bilaterală, cum sunt aproape toate din acordurile de clearing în vigoare, în momentul de față, ci plurilaterale între toate țările participante la Uniunea de clearing. Aceasta ar da, firește, ideii de compensație în raporturile economice și financiare dintre popoare și măsurilor de lichidare o întindere și o eficacitate mult mai mare decât pot avea, azi, în acordurile bilaterale.

In sfârșit, proectul britanic de uniune de clearing de care ne ocupăm prevede ceva mai mult decât acordurile bilaterale de clearing ce se practică azi:

Mai întâi, o colaborare internațională și, eventual, un sprijin în vederea menținerii stabilității monetare;

apoi, măsuri referitoare la politica monetară a țărilor participante la Uniune;

de care nu este vorba, firește, în acordurile bilaterale, în vigoare azi.

Ideia Uniunii Internaționale de clearing nu a fost reținută — după informațiunile ce avem până acum — printre rezoluțiunile adoptate de ultima conferință internațională monetară, dela Bretton Woods, de care am vorbit în articolul nostru din 14 crt

Rezoluțiunile acestei conferințe au